

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: Chelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: Chelsea 3-3878

NO. 13. - ŠTEV. 13.

NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 16, 1931. - PETEK, 16. JANUARJA 1931

VOLUME XXXIX. - LETNIK XXXIX.

PO JUGOSLAVIJI SO BAJE ZACELE POKATI BOMBE

DUNAJSKO POROČILO PRAVI, DA SE ŽIVKOVIČ IN ALEKSANDER BORITA ZA PRVENSTVO V DRŽAVI

Na vladna poslopja v Zagrebu je bilo vprizorjenih šest bombnih atentatov. — Sedemnajst višjih častnikov aretiranih. — Nasprotje med Črno in Belo roko je naraslo. — "Liga za svobodo" zahteva odstop kralja Aleksandra. — Minister Maksimovič je odstopil.

DUNAJ, Avstrija, 14. januarja. — Zadnji dogodki, ki so se završili v Jugoslaviji, značijo, da je diktatorstvo, ki vlada deželi, v veliki nevarnosti ter da so na delu tajne in močne sile, da izsilijo odstop kralja Aleksandra in ministrskega predsednika Živkoviča.

V zadnjih par dneh je bilo vprizorjenih v Zagrebu na vladna poslopja šest bombnih atentatov.

Orgnizacija, ki je znana pod imenom Črna roka, izjavlja, da se bo do zadnjega borila za pravico in svobodo. Pripada ji dosti armadnih častnikov in civilnih inteligentov.

Organizacija je izdala poziv, v katerem zahteva odstop kralja Aleksandra, ločitev armade od politike, izpustitev političnih jetnikov ter ustanovitev liberalne vlade.

V Beogradu je bilo aretiranih sedemnajst višjih častnikov in obtoženih zarote.

Pet provincijalnih guvernerjev in dvanajst častnikov generalnega štaba je odstopilo.

M. Petrovič, novi srbski guverner in bivši policijski načelnik ter desna roka generala Živkoviča, je bil preostavljen v Zagreb.

Črni roki nasproti stoji Bela roka, kateri načeljuje general Živkovič. Belo roko je bil tekem vojne kralj Aleksander nasilno zatrl, dočim je zdaj zopet začela pridobivati na moči.

Beli roki posebno nasprotujejo mlajši častniki, ki niso zadovoljni z nazadnjaškim značajem sedanjega diktatorstva.

Kralj Aleksander, ki ni bil na Hrvaškem nikdar posebno priljubljen, je začel izgubljati podporo srbsko-hrvatske stranke, in celo v Srbiji je zavladalo veliko nezadovoljstvo z njegovim režimom.

Pa tudi odnošaji med generalom Živkovičem in kraljem Aleksandrom so postali precej napeti.

(Aleksander se mora Živkoviču zahvaliti za prestol. Kot znano, je bil Živkovič oni, ki je odprl vrata kraljeve palače, da so zamogli zarotniki umoriti zadnjega Obrenoviča in Drago.)

Nasprotstvo med njima je povzročila nóttranja politika, in zdaj se borita za prvenstvo.

Aleksander hoče baje uvesti malo bolj liberalen režim, čemur pa Živkovič odločno nasprotuje.

Posledica tega spora utegne biti padec monarhije.

DUNAJ, Avstrija, 15. januarja. — Iz Beograda poročajo, da je resigniral jugoslovanski prosvetni minister Maksimovič. S svojimi tovariši je prišel naskriž, ker je hotel zmanjšati število ur, v katerih naj bi se poučevalo veronauk po srednjih šolah.

(Poročila, tikajoča se razmer v Jugoslaviji, ki prihajajo z Dunaja, so zelo nezanesljiva. Na Dunaju imajo svoj glavni stan Hrvatje, ki so pobegnili iz domovine ter širijo odtam pretirane vesti o položaju v Jugoslaviji. Gornje poročilo je dobil newyorški "World". "Worldovemu" poročevalcu so lahko natvezeli, kar so hoteli. Poročevalec je nato poslal na ta način dobljene "informacije" kot živo istino v Ameriko. Op. ur.)

GOVERNER JE OBSODIL VOLSTEADA

Governer Marylanda se zavzema za toleranco v vseh stvareh. — Vlado dolži sokrivde za vladajočo depresijo.

ANNAPOLIS, Md., 15. januarja. — Anbert Ritchie, ki je bil že četrtič izvoljen guvernerjem Marylanda ter je večeraj zopet prisegel, je napadel v inauguracijskem govoru prohibicijo ter očital vladi, da je soodgovorna depresije. Obenem je priporočil revizijo vojnih dolgov.

Ker pride guverner Ritchie v glavnem vpoštev kot demokratski predsedniški kandidat, se pripisuje njegovim izjavam veliko važnost.

— Mislim, da stopa dežela v dobo, — je rekel guverner, — ki bo doživela novo gospodarsko in politično dispenzacijo, v kateri bodo doživeli ideali in principji naših marylandskih tradicij ter naprav nov preporod.

Te tradicije so toleranca v vseh stvareh in za vse človeško. Urejena prostost za posameznika ter njegova pravica, da skuša uveljaviti srečo na svoj lastni način, dokler ne ogroža pravice drugih.

— Država je upravičena rešiti svoje lastne probleme v soglasju s potrebami naroda. Ne sme pa biti nadzirana ali omejena vsled neprimernega nadzorovanja.

Governer Ritchie je očital vladi, da je potom svojih inflacijskih izjav in dejanj dovedla do poloma leta 1929 ali ga vsaj poslabšala.

— Vlada je nadalje izdajala — je rekel guverner, — slepeče izjave, še predno je pospravila smeti poloma. Te izjave so objubljale povratek prosperitete, o kateri ni bilo zapaziti še ničesar.

Nato se je lotil govornik vprašanja prohibicije, ki nam je bila podarjena v obliki 18. amendmenta.

— Neglede nato, kako se bodo glasila priporočila Wickershamove komisije, je razvidno že sedaj, kakšna škoda je bila napravljena pravi zmernosti.

Governik je opozoril na nevarnosti, katerim je izpostavljena mladina vsled prohibicije, in na nepoštevnost, ki je stranska prikazen 18. amendmenta.

— Zvezna vlada nima ničesar iskati pri tem, temveč propusti vprašanje posameznim državam v ureditev.

— Mi smo vedno zagovarjali to stališče, — je rekel guverner, — še prej, ko niso imeli ljudje poguma, da bi se zavzeli zanj.

ZADNJE POSVETOVANJE WICKERSHAM. KOMISIJE

WASHINGTON, D. C., 14. jan. — Člani Wickershamove komisije so se danes dolgo posvetovali glede poročila, ki ga bodo predložili predsedniku. To je bilo njihovo zadnje posvetovanje.

Član komisije Henry W. Henderson je izdelal posebno poročilo, ki bo tudi predloženo predsedniku.

ARETIRANA POŽIGALKA

V Brooklynu so aretirali 45-letno do Surot ter je obdoložili požiga. V njeni štirinadstropni hiši je izbruhnil požar. Ognjegasci so dogrnali, da je polna s petrolejem omaro, blazine in dva dežnika ter vse skupaj zažgala. Nato je odšla z doma.

Ogenj je bil pogasen ko je napravil še nad tisoč pet sto dolarjev škode.

VEDNO VEČ BREZPOSELNIH

Koncem decembra, začasa božičnih praznikov, je bilo več nezaposlenih kot pa meseca novembra.

WASHINGTON, D. C., 15. jan. — Urad za delavko statistiko mora priznati, da se razni programi za odpravo nezaposlenosti, niso skoro nič obnesli.

Meseca decembra, ko je božična trgovina običajno v velikem razmahu, je bilo en odstotek več nezaposlenih kot pa meseca novembra.

Urad je opozorja na depstvo, da temelji ta statistika na poročilih trgovin in podjetij, ki so prostovoljno dala tozadevne informacije.

V nekaterih trgovinah se je o Božiču povisal promet za sedemnajst odstotkov, po brezštevilnih drugih trgovinah je bilo pa opažati splošno nazadovanje.

ŽGANJE IN VINO PO POŠTI

V treh letih je bilo prometa za pet milijonov dolarjev. — Dva moška ter ena ženska aretirani v uradu.

Z aretacijo dveh moških ter ene ženske domnevaajo prohibicijske oblasti, da so prišli na sled veliki trgovini z žganjem, ki je imela v zadnjih treh letih za pet milijonov dolarjev prometa.

Suhaškim agentom so padli v roke tudi seznanil odjemalcev, ki vsebujejo imena izredno odličnih oseb.

Aretrirani so bili D. M. Lefković, Benjamin Williams ter Paulina Paris.

Urad se je mahajal nekje na Broadwayu v New Yorku.

Prohibicijski agenti so jih predstavili zveznemu komisarju Cotterju, ki jih je obdoložil kršenja prohibicijske postave.

Nadaljnih aretacij se pričakuje. V zadnjih treh letih je pošiljala tvrdka po pošti svojim odjemalcem pakete, ki so nosili napis:

— Pazljivo! Ne metati!

Paketi so vsebovali uzorce vin in žganja. Do sedaj ni bilo mogoče še ničesar izvedeti glede vira te pijače.

Tvrdka je tekem let večkrat izpremenila svoje ime. Enkrat se imenovala William Salmon drugič pa Henry Miller.

Ko so jo zasledili, je imela ime "D. and P. Novelty Company".

BRAZILCI SPREMLJAJO ITALIJANE

VICTORIA, Brazilija, 14. januarja. Iz glavnega mesta je dospel sem sedem brazilskih armadnih aeroplanov, ki bodo spremljali italijanske letalce na njihovem poletu iz Bahije v Rio de Janeiro. Letalcem povečuje major Plino, poveljnik aeronavtske šole v Rio de Janeiro.

KOMUNISTI UJELI KITAJ. GOVERNERJA

ŠANGHAI, Kitajska, 15. januarja. Armadni aeroplani so danes odleteli proti južnemu delu province Kiangsi v namenu, da osvobodijo nacionalističnega generalnega guvernerja Čang-Hu-Čana, katerega so baje ujeli komunisti. Dve diviziji, katerima je poveljeval, sta razkropljeni. Zanj zahtevajo milijon mehiških dolarjev odkupnine.

DOSTI NEMŠKIH URADNIKOV BO ODPUŠČENIH

Minister Dietrich je nudil žalostno sliko finančne položaja. — Letošnji deficit bo znašal skoro milijardo mark.

BERLIN, Nemčija, 15. januarja. — Danes je imel pred proračunskim odsekom državnega zbora finančni minister Dietrich govor, iz katerega je jasno razvidno, v kako slabem stanju se nahajajo državne finance.

Če ne bo mogoče zvišati davkov, bo treba omejiti število uradnikov, katerih je v Nemčiji itak preveč.

Pred pričetkom debate glede proračuna je prvi govoril drjavni finančni minister Dietrich.

Izjavil e, da je treba še bolj razširiti špartansko življenje v državi.

Z napredkom leta se je finančni položaj še nadalje poslabšal. Opažiti je bilo tekem napredujočega leta vedno nazadovanje delavskih dohodkov.

Vspritko skrajno napetega davčnega vijaka, je bilo skoro nemogoče navijati vijak še nadalje. Tudi na nadaljno znižanje plač uradnikov ni bilo mogoče misliti.

Vsled tega je postala neizogibno odstavljanje uradnikov.

Že prej so bili prizadeti uradniki, a vsled sklepa državnega kabineta, bo prizadetih najmanj deset odstotkov.

V nadaljnjem je izjavil minister: — V svojem državnozbornem govoru z dne 3. decembra sem cenil vrletni primanjkljaj na priložno 900 milijonov mark.

— Nadaljni študij davčnih dohodkov, vključno dohodninski davek, pa me je prepričal, da bo znašal primanjkljaj nekako sto milijonov mark, vendar pa je to le površna ugotovitev.

Governik je opozoril na to, da je za 900 milijonov pričakovanega deficita že ustvarjeno pokritje ene milijarde.

Dostavil pa je, da bo izključeno pokritje 300 milijonov mark, katere bo gotovo treba še izdati.

KOMUNISTA POMOŠČENA

Francoska komunista, ki sta ščuvala vojake k vstaji, ter sta bila obsojena na pet let ječe, bosta pomiloščena.

PARIZ, Francija, 15. januarja. — Brez vsakega vmešavanja kabineta je sklenila danes poslanska zbornica z 112 glasovi večine, naj se pomilosti komunistična poslanca Martyja in Duriosa, ki sta bila obsojena na pet let ječe, ker sta ščuvala vojaško v stajaji.

Marty je že izza leta 1928 v ječi, dočim je Duclos izta onega časa justični begunec.

Marty bo nocoj izpuščen, dočim se sme Duclos vrniti iz inozemstva, kamor je pobegnil.

Oba bosta zopet zasedla svoje mesto v poslanski zbornici.

Za oproščenje so glasovali radikalci, komunisti in socialisti ter pri tem nazdravljali Steegovemu ministertvu.

PREBIVALSTVO PROTI MACHADI

Splošno se domneva, da bo v kratkem času končana krvava diktatura na Kubi. — Dijajske demonstracije.

HAVANA, Cuba, 15. januarja. — Danes sa izgnali odtukaj ameriškega založnika in izdajatelja lista "Havana American", Johna T. Wilforda.

Pred dobrim tednom je dal Machado zatreti "Havana American" in več drugih časopisov.

Wilford živi že dvajset let v Havani.

HAVANA, Cuba, 15. januarja. — Razen časopisa, ki ga izdaja Machadoov brat, so vsi tukajšnji časopisi zatrti.

Po cestah patrullirajo močni oddelki policije. Vojaštvo je pripravljeno. Vse kaže, da bo izbruhnila na Kubi revolucija.

Prebivalci so odločno proti predsedniku Machadi. Pravijo, da preje ne bo miru, dokler ga ne strmogoljijo.

Predno je bilo časopisje zatrto, se je vršila velika dijaška demonstracija.

Študentje so kričali: Proč z Machado!

Policija jih je le s težavo razgnala.

PRINC BO SAM PLAČAL STROSKE

LONDON, Anglija, 14. januarja. Waleski princ bo odpotoval polet v Južno Ameriko in bo baje sam plačal stroške svojega potovanja. Dosedaj so bili stroški njegovih potovanj plačani iz angleške državne blagajne.

ZBOROVANJE LIGE NARODOV

Briand se je posvetoval s Hendersonom glede zadev Lige. — Curtius je z nemško delegacijo že zapustil Berlin.

BERLIN, Nemčija, 15. januarja. — Nemški zunanji minister, dr. Julius Curtius se je odpeljal na čelu nemške delegacije k zborovanju sveta Lige narodov.

V njegovem spremstvu se je nahajal tudi Albert Dufour-Feronce, nemški podtajnik Lige narodov.

PARIZ, Francija, 15. januarja. — Aristide Briand in Arthur Henderson, zunanji minister Francije ozioroma Anglje, sta se večeraj sestala k dolgi konferenci, na kateri sta razpravljala o stvareh, ki bodo prišle na vrsto pri prihodnji seji Lige.

Henderson je dospel večeraj v Ženevo.

Tekom večerajšnjega dne je sprejel Briand tudi nemškega poslanika Leopolda von Hoescha, ruskega poslanika Valerijana Hогоlavskega ter poljskega zunanjega ministra Zaleskega.

Kot se glasi, se vite pogovori že o ustvarjenju Združenih držav Evrope, o nemškem minoritetnem vprašanju v Šleziji in o izgledih mednarodne konference za razoroženje.

RIM, Italija, 25. januarja. — Zunanji minister Dino Gradi bo jutri zjutraj odpotoval od tukaj v Ženevo, da zastopa Italijo na zborovanju Lige narodov.

NOVA LAŠKA ZRAČNA PROGA

RIM, Italija, 15. januarja. — V kratkem bo ustanovljena nova zračnoplovna zveza med Rimom, Napoljem in Brindisi. Stroški za prevoz bodo razmeroma majhni.

Neglede kje živite, v Kanadi ali Združenih Državah

je pripravno in koristno za Vas, ako se poslužujete naše banke za obrestonosno nalaganje in pošiljanje denarja v staro domovino.

Naša nakazila se izplačujejo na sadnjih poštah naslovljenecv točno v polnih meskih, kakor so izkazani na pri nas izdanih potrdilih. Naslovljenec prejme torej denar doma, brez zamuda časa, brez nadaljnjih potov in stroškov.

Posebne vrednosti so tudi povratnice, ki so opremljene s podpisom naslovljenecv in žigom sadnjih pošt, katere dostavljamo pošiljateljcem v dokaz pravičnega izplačila.

Enake povratnice so zelo potrebne za posameznike v slučaju nareče pri delu radi kompenzacije, kakor mnogokrat v raznih slučajih tudi na sodnih in stari domovini.

Nastopni seznam Vam pokaže, koliko dolarjev nam je začasno potreba poslati za označeni znesek dinarjev ali lir.

V Jugoslavijo		V Italijo	
Din 500	\$ 9.40	Lir 100	\$ 5.75
" 1000	\$ 18.80	" 200	\$ 11.30
" 2000	\$ 37.60	" 300	\$ 16.95
" 2500	\$ 46.25	" 500	\$ 27.40
" 5000	\$ 91.50	" 1000	\$ 54.25
" 10,000	\$ 181.20		

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH
Pristojbina znaša 60 centov za vsako posamezno nakazilo, ki ne presega zneska \$30.—, za \$35.— 70 centov, za \$40.— 80 centov, za \$45.— 90 centov, za \$50.— \$1.—, za \$100.— \$2.—, za \$200.— \$4.—, za \$300.— \$6.—.

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodite v dinarjih. Lirah ali dolarjih, dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej z nam pisanim potom sporazumete glede načina nakazila.

Najna nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino 75 centov

SAKSER STATE BANK
63 CORTLANDT STREET NEW YORK, N. Y.
Telephone Barclay 0330 — 0331

Glas Naroda

Owned and Published by SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (A Corporation)

Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

GLAS NARODA (Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Subscription rates for various periods and locations.

Advertisement on Agreement.

Glas Naroda izhaja vsaki dan izvenih nedelj in praznikov.

Dopisil brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošiljati po Money Order.

GLAS NARODA, 216 W. 18th Street, New York, N. Y. Telephone: Chelsea 3878

STETJE NEZAPOSLENIH

Namen ljudskega štetja, ki se je lani vršilo, je bil tudi ugotoviti število nezaposlenih po vseh Združenih državah.

Izza onega časa se je pa gospodarski položaj dežele znatno poslabšal, in številk, ki so veljale za oni čas, danes ne veljajo več.

Da se dožene, koliko nezaposlenih oseb je sedaj v Združenih državah in da se dobi nekaj vpogled v stanje industrije, je bilo sklenjeno, naj se vpripori novo štetje nezaposlenih.

To štetje se prične danes pod nadzorstvom urada za ljudsko štetje v Washingtonu.

Dasi bodo zaposlili 4500 uradnikov, ki so delovali pri zadnjem štetju, ne nameravajo vpriporiti splošnega štetja.

Sedanji cenzus se bo omejil le na glavna industrijska središča dežele, oziroma na dvajset vele mest.

Med temi so: New York, Chicago, Philadelphia, Detroit, St. Louis, Pittsburgh, Los Angeles, Cleveland, Boston, Buffalo, New Orleans, Minneapolis in druga vele mesta na Zapadu in Jugu Združenih držav.

Štetje mora biti končano do konca meseca januarja, tako da bomo sredi prihodnjega meseca že precej natančno vedeli, kakšen je položaj v deželi.

Na ta način dognano število nezaposlenih bo predvsem sporočeno col. Arthuru Woodsu, katerega je predsednik Hoover postavil na čelo komisije, koje naloga je dognati vzroke nezaposlenosti ter dobiti načine in sredstva, da se nezaposlenost zmanjša oziroma odpravi.

Zadnje ljudsko štetje je bilo precej ovirano, ker so števec večkrat naleteli na zaprta vrata in so morali priti po dvakrat ali trikrat, predno so dobili zaželjeno pojasnilo.

Ker pa mora biti sedanje delo končano tekom dveh tednov, je urad za štetje naročil, naj pusti uradnik pred vrata polo, ako bo našel stanovanje zaprto.

Štetje nezaposlenih je važno delo, pri katerem je treba velike natančnosti.

Vrednost štetja leži v hitri in natančni ugotovitvi gospodarskega položaja, vsled česar je treba slehernemu sodelovatelju.

ZENSKA OBLEKA JE NEVARNA

UBUQUE, Iowa, 15. januarja. — Sem je dospel iz mesta New Vienna 28-letni Alfred Boge. Obleden je bil v šensko obleko. Imel je tudi svileno spodnjo obleko, svilene nogavice in vse, kar zraven spada. Zvečer se je pomešal na neki zabavi med žensko družbo in se izredno dobro bavaval toliko časa, dokler ni začel dvema svojima "znankama" izmeniti svilen perilo. Znanici sta poklicali policijo. Alfred je prebil noč v ječi, zjutraj ga je pa obsodil sodnik na sto dolarjev globe. Domov se je moral vrniti suti in v moški obleki.

POSEBNO ZASEDANJE MEHIŠKEGA KONGRESA

MEXICO CITY, Mehika, 15. jan. Meseca februarja ali marca bo sklicano posebno zasedanje mehiškega kongresa. Kongres bo razpravljal o novi narodni delavski postavi.

ITALIJANI ODLETALI PROTI RIO

BAHIA, Brazilija, 15. januarja. — Enajst italijanskih aeroplanov je danes zjutraj ob osmih odletelo proti Rio de Janeiro. Razdalja znaša sedemsto milj. Med potjo se ne bodo nikjer ustavili.

NOVO LETO ONKRAJ MEJE

Zagrebske "Novosti" poročajo iz Italije:

V podzemskih zaporih rimskega izrednega tribunala za zaščito fašističnega režima ječi še vedno mnogo goriških Slovencev, ki pripadajo tako zvanemu drugi skupini obtožencev iz tržaškega procesa in že dolge mesece čakajo, da jih postavijo pred izredni tribunal. Očitno je, da dela obtožnica proti tem goriškim Slovencev velike težkosti fašističnemu generalu Christiniu predsedniku izrednega tribunala. Zato je bil ta rimski proces, ki bo prav za prav nadaljevanje tragičnega tržaškega procesa, že večkrat odložen. Po zadnjih informacijah se bo pričel koncem januarja, obtožnica bo sefajljapa tako, da bo skušala dokazati, da obstoja v Juljski Krajini teroristična in iredentistična organizacija.

Na čelu obtožencev rimskega procesa je dr. Šfiligoj, odvetniški koncipient iz Gorice; njegov brat je konfiniran. Drugi glavni obtoženec je absolvirani filozof Zorko Jelenc, čigar žena je z enoletnim detetom tudi konfinirana na otoku Ponzi. Skupno bo v rimskem procesu obtoženih 60 obtožencev. Ker pa je večina obtožencev pobegnila v inozemstvo, bodo sojeni v odsotnosti.

V nasprotnju s prvotno namero se zatrjuje, da bo tudi rimski proces insceniran zelo teatralno enako tržaškemu; fašistično vodstvo bi rado na ta način odvrnilo pozornost italijanske javnosti od kritičnega položaja v Italiji.

Preko božičnih praznikov so izvršili karabinerji zopet številne aretacije v Trstu in na Goriškem. Skupno je bilo aretiranih okrog 40 ljudi, ki so bili že vsi opremljeni v zapore izrednega tribunala v Rim. Med drugimi je bil aretirani upravitelj zadnje slovenske šole pri Sv. Jakobu v Trstu Andrej Čok. brat dr. Ivana Marije Čoka v Beogradu. Razlogi teh aretacij niso znani. Izgleda pa, da gre zopet za podtaknitve policijskih konfidencij.

V zvezi z razorožitvijo goriške pokrajine je bilo tudi v Vipavski dolini izvršenih več aretacij ljudi, pri katerih so našli orožje, dasi ravno so imeli prizadeti za poset tega orožja potrebno oblastveno dovoljenje. Med aretiranimi so tudi trije bivši slovenski župani iz Podkrajja, Križa in Goča. Ko so aretiranci zahtevali, naj jih čimprej postavijo pred sodišče, jih je sodišče izročilo v nadaljnje postopanje konfinajski komisiji, samo pa ustavilo kazensko preiskavo. Po dosedanjih izkušnjah se je bati, da jih bo ta komisija brez vsakega nadaljnjega postopka obsodila na konfinacijo.

Za izredno težko krizo, ki vlada v Italiji, je značilen novoletni uvodnik tržaškega "Piccola". Članek naglašja, da je bilo lansko leto za Italijo polno žalostnih dogodkov. Res je Italija, pravi list, po zaslugi odličnih ukrepov fašistične vlade že prebrodila najtežjo krizo.

Za izredno težko krizo, ki vlada v Italiji, je značilen novoletni uvodnik tržaškega "Piccola". Članek naglašja, da je bilo lansko leto za Italijo polno žalostnih dogodkov. Res je Italija, pravi list, po zaslugi odličnih ukrepov fašistične vlade že prebrodila najtežjo krizo.

HIŠA GROZE SREDI PARIZA

Francoski listi poročajo, da se gode v neki hiši sredi Pariza čudne reči. Stanovalci so slišali v stanovanju, kjer je nedavno stanovala neka gospodična, zamolkol padec. Ker gospodične dolgo ni bilo iz stanovanja, so obvestili stanovaletci oblasti. Prišla je policija in našla gospodično mrtvo. Ležala je obledena na tleh. Zdravnik jo je pregledal in ugotovil naravno smrt.

V izpraznjeno stanovanje se je kmalu vselil mlad gospod s svojo gospodinjjo. Toda tudi on ni dolgo stanoval v dotični hiši, kajti ponovil se je primer nenadoma umrle gospodične, tudi mladega gospoda so našli mrtvega na tleh. In tudi v tem primeru je ugotovil zdravnik naravno smrt. V stanovanju je ostala gospodinja sama. Pa tudi njej ni bilo sojeno dolgo živeti. Nekega dne ji je prinesel pismonoša priporočeno pismo in dolgo je zaman zvonil. Mislil, da gospe ni doma, je odšel. Ker se pa tudi drugi dan ni oglasila, je poklical hišnika in odprla sta vrata. Gospodinja sta našla mrtvo na tleh. In zdravnik je zopet ugotovil, da je umrla naravno smrt. Navzlic temu so pa njeno truplo prepeljali v prosekuro, da ga obducirajo. Stanovaletci bližnjih hiš so se razburili, ker je pač čudno, da so umrli v enem stanovanju zapored trije zdravi ljudje.

vendor je treba priznati, da vlada povsod skrajni pesimizem. Italijanski državljani bi morali imeti več zaupanja v režim, ker obup in pesimizem se bolj slabšata že itak težavni in kritični položaj.

V Gorici je nedavno izšel "Jadranski almanah" za leta 1925 do 1930. Almanah prinaša informativne članke o zgodovini, gospodarstvu, književnosti in umetnosti Slovencev pod Italijo. Goriški prefekt je zaplil ta almanah zaradi članke o žalostnem položaju slovenskega združništva v Juljski Krajini.

Pariški "Soir" objavlja poročilo o težkem položaju političnih internirancev v Italiji, zlasti onih jugoslovenske narodnosti. List apelira na ves civiliziran svet, naj postane bolj pozoren na to zlorabljanje fašistične oblasti proti razoroženemu in zaprtemu nasprotniku.

NOVINE OSMA VELESILA

Ni brez podlage trditve, da je tisk velesila. Če prštejemo med velesile poleg Anglije, Francije, Italije, Japonske, Nemčije in Amerike še sovjetsko Rusijo, je tisk osma velesila. Na vsem svetu izhaja nad 60.000 časnikov. Nekateri imajo sicer skromno naklado, drugi pa izhajajo v milijonih izvodov. Na Evropo odpade 34.000 časnikov.

Razvoj časnikarstva je združen s splošnim kulturnim razvojem tako, da lahko rečemo, da je narod tembolj izobražen, čim več novin ima. Pa tudi časnikarska velesila ima svoje senčne strani, ker izhaja na svetu mnogo novin, ki so naravnost preračunane na najnižje človeške nagone in strasti. Toda to slabo stran zakrije dober tisk, ki je seveda v veliki premoči. Za milijone ljudi so novine nadaljevanje šole za ves življenje.

DOLGOVI PRI KRČMARJIH

Na pobudo osrednje zveze nemških abstinentnih in zmernostnih organizacij na Čehoslovaškem je nemška socialno-demokratska stranka na Čehoslovaškem predložila parlamentu zakonski načrt, po katerem bi bili dolгови za zapitke neizlirljivi. Po vsaj priliki bo ta zakon tudi sprejet, ker so ga že za poskušnjo uvedli na Slvaškem in se je tam dobro obnesel.

V utemeljitvi marta pravijo predlagatelji: "Točenje alkoholnih pičja na upanje naravnost zavaja k cezmernemu pitju in povzroča čisto lahko miselno dejanje dolgov in gospodarsko upropačenje manj imovitih slojev".

S PESMIJO V SMRT

V Bratislavi je opazil te dni zvečer neki vojak, ki je stopal po mostu čez Dunav, pred seboj dve mladi dekletki. Držali sta se pod pazduho in prepevali vesele pesmi. Sredi mosta sta se ustavili, se dvignil na ogražo, starejša je štela: "Ema, dve, tri!" in predno je mogel vojak do njiju, sta se že vrgli v Dunav in izgini, na mestu so našli samo njihji kloбка in nenaskovljeno pismo, iz katerega je bilo razvidno, da sta bili služknji in da je šla starejša v smrt, ker jo je bil fant zapustil, mlajša pa enostavno iz — solidarnosti.

NOVA KRILATICA

Polom pariške Oustricove skupine je samo zaključil dolgo vrsto sličnih dogodkov. Iz poročila državnega pravdnika, ki ga je objavilo ministrstvo justice, je razvidno, da so ta čas v Parizu v teku preiskave radi zlorabe slaparstva in sličnega proti 181 bankam ter finančnim posredovalnicam. V ječi Santé je zdaj 35 bančnih ravnateljev. V zvezi s tem kroži po Parizu nova krilatica: Finančnik se imenuje mož, ki začasno uživa zlati prostost!

NEVARNOST! USTAVITE UNETJE GRLA TAKOJ SEVERA'S ANTISEPSOL

ZANIMIVI in KORISTNI PODATKI

FOREIGN LANGUAGE INFORMATION SERVICE—Jugoslav Bureau

Deportacija v slučaju javne podpore.

Brezdovmno sedanja gospodarska kriza povzroča mnogo bede radi nezaposlenosti tudi med inozemci, zlasti med onimi, ki so prišli v Združene države razmeroma pred kratkim časom. Ne le da jim je težko dobiti delo, kajti navadno ameriškim državljanom je dana prednost s strani mnogih delodajalcev, marveč se je tudi zgodilo, da so bili mnogi odpušteni od dela, tako da bi mogli ameriški državljani priti na njihovo mesto.

In kar je za njih še težje, je okoliščina, da se mnogi izmed teh inozemcev bojijo prosi za odpomoč s strani dobrodelnih ustanov, javnih ali privatnih. Šišali so, da se izpostavljajo nevarnosti deportacije, češ, da so postali "javno breme" (public charge). Njihova bojazan ni popolnoma nevtemeljena, dasi morda ne ravno toliko, kolikor si oni predstavljajo.

Po zakonu je vsak inozemec, ki tekom petih let po zadnjem prihodu v Združene Države, prisi in dobiva dobrodelno podporo, izpostavljen nevarnosti deportacije. Sprejemanje podpore in pomoči s strani privatnih socialnih ustanov ali privatnih bolnišnic samo na sebi ne izpostavlja nevarnosti deportacije, dasi tuptatam so se zgodili slučajji, ko je radi kakih korakov s strani teh privatnih ustanov tudi prišlo do deportacije.

Ako je v sploh mogoče, naj inozemci, ki niso še pet let v Združenih državah ne sprejemajo podpore ali odpomoči od strani javne dobrodelne ustanove ali pa od bolnišnice ali zavoda, ki je popolnoma ali deloma vzdrževan od javnih skladov (t. j. federalne, državne, okrajne ali občinske uprave), kajti v takem slučaju oni postanejo "public charge" iz razlogov, glede katerih ni mogoče dokazati, da so nastali po vstopu v Združene države, utegnejo biti deportirani. Ob enem, ako se tedaj potaže, da so oni taki ljudje, ki ob vstopu sploh ne bi smeli biti pripušteni, je deportacija precej gotova stvar. Izmed ljudi, ki ne smejo biti pripušteni, so oni, ki utegnejo pasti na breme javnega dobrotelstva (likeley to become a public charge). Ta pojem je seveda jako elastičen in megljen ali ravno radi tega tiči v njem še večja nevarnost, ker daje prosto polje priseljeniški oblasti. Seveda je mogoče, da ta nedoločni pojem se utegne vporabljati proti inozemcem, ki radi sedanje nezaposlenosti, so prisiljeni zaprositi za podporo, ali ni verjetno. Ako se to zgodi v kakih slučajih, bodo razum nezaposlenosti igrali vlogo tudi drugi razlogi, zlasti kake telesne ali duševne hibe, ki utegnejo priti na dan tekom preiskave započet vsled tega, ker je bil kdo naznanjen da je dobil podporo. Zdi se brezmislno, da bi prenočevanje par noči v občinski prenočevalnici ali sprejemanje prostega kosila moglo spraviti človeka v nevarnost deportacije. Na drugi strani, ni dvoma, da inozemec, ki ni tukaj še pet let, mora biti jako previden. Priporoča se, da tujerodne sku-

pine same — njihove organizacije, jednote, cerkve in društva za sedanje odpomoč—bi, kolikor mogoče, same skrbele za one rojake, ki se niso pet let v tej deželi.

V glavnem gre za to, naj vsak inozemec, ki je prišel zadnjič v Združene države pred manj kot pet let, bodi previden v sprejemanju podpore iz javnih skladov. Nevarnost ni toliko v tem, ker je kdo sprejel javno podporo, marveč ker preiskava utegne dovesti na dan kak drug razlog deportacije. Kajti vsak inozemec se lahko deportira tekom petih let iz istih razlogov, radi katerih sploh ne bi mogel biti pripuščen. Privatna podpora ne prihaja v poštev. Ako je kdaj — jako redko — prišlo do deportacije kakega človeka, ki je bil brezplačno v privatni bolnišnici, je bilo zato, ker ga je ta ustanova naznanila in ker je preiskava prinesla na dan kak drug razlog za deportacijo.

Kar se tiče petletne dobe, treba imeti vedno v mislih, da zaen vedno govori o zadnjem prihodu. Če je bil inozemec tukaj mnogo let, pa je šel v inozemstvo tudi za en dan se stvar računa od zadnjega prihoda.

Kakor rečeno, ni verjetno, da sedanja kriza bo povzročala mnogo več deportacij iz razloga javne podpore, ali v vsakem slučaju, je priporočati, da prizadeti inozemci bodo previdni.

SMRT SLAVNEGA UČENJAKA

Česko znanost je zadel hud udarec. Te dni je umrl redni profesor specialne patologije in terapije notranjih bolezni, še prve interne klinike, primarni splošne bolnice v Pragi, član mnogih akademij znanosti in znanstvenih društev, med drugimi tudi častni član jugoslovenskega zdravniškega društva v Beogradu ter častni član zbora ljeknika kraljevine Hrvatske, Slavonije in Medjimurja v Zagrebu, prof. dr. Ladislav Syllaba. Pokojni je bil izredni. Razvoj zdravniške vede zdaj ne gre, temveč leti naprej. Samo oni ki stoje bližje medicini, si more misliti, ka pomeni slediti samo bežno vsemu, kar se godi zdaj na polju medicine. In prof. Syllaba je znal to tako, kakor malo kdo.

Rojen je bil pokojni 16. junija 1868 v Bystrici pri Beneševu. Po medicinskih studijah in promociji na praški univerzi je studiral leto dni na pariških klinikah, poleg tega se je pa seznanil na pogostih znanstvenih potovanjih z interno medicino v Nemčiji, Švici, na Holandskem in v Angliji. Po povratku iz Pariza je postal asistent prof. Thomayerja na polikliniki, leta 1901 se je pa habilitiral kot internist. Redni profesor interne medicine je postal leta 1919. Koliko je storil za napredek moderne medicine, je najbolje razvidno iz dejstva, da je zapustil o notranjih in živčnih boleznih 120 znanstvenih del.

Peter Zgaga

— Rada bi vedela, če me bo Alfred ljubil, ko bom stara. — je rekla nevesta.

— O tem se lahko kmalu prepričaš. — je odvrnila prijateljica.

— Sinko, bolj priden moraš biti. Ne pržabi da ti nihče ne more vzeti tega, česar se nautiš.

— Ze prav papa, ti pa nikar ne pozabi, da mi nihče ne more vzeti tega, česar se nisem naučil.

— Moja žena je bila prej zelo navdušena za glasbo. Igrala je klavir in pela. Zdaj, ko imava otroke, pa nima več časa.

— Da, da, otroci so res božji blagoslov.

Deklica gleda poročni sprevid in vpraša svojo mater:

— Mamica, zakaj je pa nevesta vedno belo oblečena?

— Zato, ker izraža bela barva radost, drago dete, kakor izraža črna žalost.

— Zato je torej ženin vedno črna oblečen.

In lovec je pripovedoval:

— To se nič ni. Jaz sem poznal geografa, ki je znal tako dobro posnemati ptelina, da je začelo solnce takoj vzhajati, čim je zapel.

— Sinoci ste se ga menda prevec nalezli. Dajte roko, da vidimo, kako je z vašim srcem.

Zdravnik šteje najprej tiho, potem pa glasno devt najst, dvajset, trindvajset...

— No, gospod doktor, toliko kvartov res ni bilo. — pravi rojak.

— Tu čitam o beracu, ki ima štiri hčere in avto.

— Torej ima pet velikih razlogov, da mra prajašiti.

— Gospod doktor, zatrjevali ste mi da rešite mejeja moža vseh bolečin, zdaj pa je mrtev.

— No, mar ga kaj boli?

— Neprestano mislim na to, kako bi preživel zimo v Italiji. Koliko neki stane to?

— Nič.

— Kako to — nič?

— Mislim na to pač nič ne stane.

— Sin ti dela skrbi, praviš? Moral bi ga počeno ozmerjati.

— Če pa da več na besede vsakega tepca, kakor na moje. Veš kaj, dobra prijateljja sva, posvari ga ti, naj se poboljša.

— Guj mož, tu stoji črno na bellem, da Arabec rad zamenja ženo za konja. Pazl, da mi ti ne storiš kaj takega!

— Nič se ne boj, stara. Če bo šlo za avtomobil, bi te morda zamenjal, za konja te pa že ne dam.

— Prijatelj, podoben si belniku. Kaj se ti je pripetilo?

— Hm, po treh mesecih sem danes prvič zopet zunaj.

— Beži no! Kaj ti je pa manjkalo?

— 20.000 dolarjev v baglajni.

Po večerji je vstal gost, se pretegnil in prižal dišečo cigaro.

— Popravici ti povem, prijatelj, da tako dobre večerje, kot jo je skuhalo nocoj tvoja žena, že dolgo let nisem jedel.

Prijatelj se je zamislil in mu žalostno pritrčil:

— Popravici ti povem, jaz tudi ne.

Najuglednejši ameriški list "The New York Times" je dobil iz Monessen, Pa., posebno poročilo, v katerem je rečeno:

"Pittsburgh Steel Company v Monessen, Pa., bo začela v pondeljek obratovati s polno paro, vsled česar bo dobilo 150 ljudi delo".

Kako mora izgledati v ameriškem gospodarstvu, če se izplača poslati glede nameščenja 150 delavcev poseben telegram?

PO ŠPANSKI REVOLUCIJI

Škoda, da niso povedali, kdaj mislijo začeti, kajti človek res ne razume, zakaj ni šlo do konca. Vojaštvo maršira od vseh strani proti Madridu, 20 letal z bombami čaka na migljajo, revolucija izbruhne v 50 krajih istočasno, stavka objame vsi državno, nazadnje pa ostane vse pri starem. Seveda mi ne moremo razumeti položaja na Špankem, saj označujemo vse nerazumljivo in nejasno s špansko vasjo. Začetek je bil določen na 9. uro. Poveljnik major Franco vstopi v letalo z letaki in se dvigne nad mesto. Za španske razmere je značilno, da je Franco več dni in noči zapored prekoral in pogljal zadnji denar, potem je pa hotel voditi revolucionarni pokret.

Trenutek je zelo dramatičen. Nad prebujenim mestom kroži letalo in meče med zaspane meščane proglase, da je ustanovljena republika, ki kliče pod orožje. Vojaštvo revolucionarni pozivajo, naj zapusti vojašnice, sicer bodo bombardirane. Na Špankem pa vojak in delavec ni so prijatelj. Franco se zopet in zopet dvigne nad mesto. Miroljubni meščan bojuje vrže proč letak, ki ga je bil radovedno pobrat, delavec v modri bluzi prečita bombastične besede in se zasmeje, češ bolje bi bilo, če bi metal kruh. Glavne žile mesta počasi ožive, toda revolucionarnega navdušenja ni nikjer. Revolucionarjev se začne polasčati obup. Vojska molči, ljudstvo se smeje. Ves besen se vrne Franco v Cuatro Vintos, hoče pogoltni v zrak kraljevo palačo in vse vojašnice. Toda na aerodromu je že general Queipo de Llano, ki zapove odstraniti bombe. Mož je spoznan, da je vse izgubljeno in da bi ne imelo nobenega pomena moriti ljudi.

Po ulicah zasumi, toda nad aerodromom začno pokati šrapneli in kmalu je v mestu zopet mir. Topništvo reši položaj, čeprav je bilo šele nedavno pomirjeno s kraljevim dekretom, s katerim je dobilo zopet svoje privilegije. Generalni štab revolucionarjev hitro zele v 20 letal in pobegne v dežju granat na Portugalsko. Prvotno so hoteli revolucionarji pobegniti v Francijo, toda francoska meja je predaleč. General Berenguer je potem ohranil mir. Ni se zmenil za to, da je bil šele pred 14 dnevi izvršen nanj atentat, ni ga brigalo, kakšne posledice bo imela prelita kri ustreljenih častnikov.

Potem so poklicali tujsko legijo iz Maroka. S tem je bil mir takoj vzpostavljen. Mnogo se govori o francoski tujski legiji, o španski pa malo, kajti mrtvi nimajo navade govoriti. Vojaki španske legije so kakor vojski slovit ruske kavkaške divizije, ki je prispejala med svetovno vojno pod poveljstvom velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča v Varšavo in čim so vojski stopili v mesto, so vprašali poveljnika, komu je treba najprej odsekati glavo. Tudi vojski španske tujske legije ne poznajo šale. Zadostuje častnikovo povelje in že teče kri v potokih. Zato ni čuda, da so ljudje na deželi podirali mestove in rušili železniške proge.

Španci so prehudi individualisti, da bi se sprizajznili z revolucijo. Če

ISČE SE SLOVENSKI PEVOVODJA! Prednost imajo brivci. Priglasitve se sprejemajo do 31. t. m. — Za pobjamla se obrnite na naslov: Ivan Žužek, Box 585, Kirkland Lake, Ont., Canada. (3x 16,17&19)

SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET
NEW YORK, N. Y.
posluje vsak delavnik od 8.30 dop. do 6. popoldne.
Za večjo udobnost svojih klientov, vsak pondeljek do 7. ure zvečer.
Poslužujemo se vsi brez izjeme, to stare in stanovitne domače banke.

KAJ KO BI SREČALI KOMET?

Odkritje kometa je vzbujalo v srednjem veku grozo. Predstava konca sveta je bila in je deloma še zdaj tako tesno združena s kometom, da se zlasti priprostim ljudem kar lasje ježijo na glavi, ko ga gledajo. V solnčnem sistemu, kjer vlada vzoren red in kjer izpolnjujejo stalnice in kometi neverjetno vestno povelja, dana jim kdove kje in kdaj, predstavljajo kometi razposajene fantče, ki počenjajo, kar in kakor hočejo. Kometi potujejo po vsevirju liki pijani šoferji. Kaj bi bilo, ko bi se tak vsevirni pijanec nekega lepega dne zalezel v našo zemljo! Da, vprašati se moramo povsem resno, kaj bi se zgodilo, če bi naša zemlja na svoji strogo začrtani poti nenadoma srečala komet?

Morda se malo pomirite, če pove, da so se kometi že opetovano obregnili ob našo zemljo; zadnji nas je povohal lani dne 30. maja. Seveda pri tem nekoliko pretiravamo, kajti jedro kometa je bilo oddaljeno od naše zemlje 8,450,000 km, toda kdor je že bil kdaj na izprehodu po vsevirju, bo pač priznal, da je ta razdalja malenkostna. Ni pa nobene ovire, da bi ne nastali pravi

karamboli, ne da bi se zgodilo kaj posebnega. Tako vsaj trdi Baldet v "Lectures pour tous". Dve možnosti sta: bodisi da se dotakne zemlje rep kometa, obstoječ iz vročih strupenih plinov, ali pa jedro samo.

Rep kometa se je že opetovano dotaknil naše zemlje, pa se ni zgodilo nič hudega. Štrupeni plini so namreč tako rečki, da nikomur ne škodujejo. Njihov ogljikov kisik bi nam zasmradil ozračje komaj več, nego kolikor ga puščajo po ulicah za seboj avtomobili in druga pljuca pridobitev industrijske civilizacije. Če bi pa udarila naša zemlja ob jedro, bi bilo to enako srečanje s trdim meteorjem s premerom nekoliko hektometrov, ki bi priletel na našo zemljo s hitrostjo 12 do 72 km na uro. Ljudem prebivajočim na razdalji nekaj deset kilometrov okrog kraja, kjer bi našel karambol, bi bila s tem močno pospešeno vprašanje kakšno bo vreme jutri, toda sveta bi se ne bilo konec.

Verjetnost takega karambola je neznatno, izključena pa ni. V najslabšem primeru bi torej nastala samo lokalna katastrofa, če bi srečali komet.

VELIKA ZGODOVINSKA SKRIVNOST

Odnesele je svojo skrivnost v grob. Tako čitamo večkrat o tem ali onem človeku, navadno o slavni možeh, kajti navadni zemljani večinoma nimajo v življenju nobenih skrivnosti. Zgodovina je poznala in pozna še zdaj skrivnosti, ki najbrž ne bodo nikoli pojasnjene. Kaj je z zagonekto slovit Železne maske? Kako je umrl v resnici sin Ludvika XVI.? Kdo je bil prav za prav grof Naundorf? Kakšne smrti je umrl prestolonaslednik Rudolf? Tako bi lahko nadaljevali vrsto zgodovinskih skrivnosti ki jim nihče ne more do dna.

Med zgodovinske skrivnosti spada tudi ona, katere junaka sta možski in ženska, ki sta prišla leta 1803 v wuertembersko mestoce Ingelfingen. Identiteta moža, ki so ga dolgo nazivali "Dunkelgraf" je zdaj menda ugotovljena. Drugače je pa z njegovo spremljevalko.

Poglejmo, kaj pravi o tem historograf ter skrivnostni Maecel v svoji knjigi "Der Dunkelgraf und sein Geheimnis". Tu je treba omeniti, da se je izraz Dunkelgraf udomačil po izidu romana "Der Dunkelgraf", ki se peča z isto zadevo in ki ga je na-

pisal saško-meininski arhivar Ludvik Bechstein. Leta 1803 sta se nastanila v Ingelfingenu možki in ženska, očitno zakonca. On je bil že na prvi pogled aristokrat ona baje presenečljivo lepa. Baje, kajti razen dveh izjem je ni videl nihče drugega, nego z gostim pajčolanom čez obraz. Čez leto dni sta oba izginila in ker so ju smatrali ljudje za francoska emigranta, so spravljali njun nenadni odhod v zvezo z ugrabitvijo enghienškega vojvode (1804). Sled za njima izgine v letih 1805—1806. Toda leta 1837, po smrti lepe dame, se je dal skrivnostni grof, in sicer nikoli ni govoril o svojem življenju, pregovoriti k izjavi, da je odpotoval leta 1805 na Dunaj, kjer je imel opraviti s carjem Aleksandrom, da se moral vse pa odpejati za njim; to je moral vse ljudem brez razlike prikrivati. V letih 1807—1837 sta živeela najprej v Hildburghausenu, pozneje pa na nekaj kilometrov od tod v gradu Elshausen. Grofa so tam večkrat videli v mestu, grofica pa ni nikoli zapustila gradu drugače, nego v zaprti kočiji in z gostim pajčolanom čez obraz.

V onih 30 letih so se našli samo trije ljudje, ki so trdili, da so videli obraz skrivnostne lepote. Eden teh treh je bil meinški držav svetnik von Bedra, ki je opisoval lepo damo kot črnolasko modrih oči in izredne lepote. Videl jo je baje v kočiji. Drugi je bil mlad vrtnar, ki jo je baje videl na grajskem vrtu, od koder so sicer pred njenim izprehodom vedno spodili vse ljudi. Tretji je bil neki kmet, ki jo je videl pri oknu, toda samo od daleč. To je bilo vse. Za mlizo je stregel grof, jedila so morali podajati skozi okence od zunaj. Govorila je samo z grofom, večinoma francoski, znala je pa tudi nemško in ohranila se je celo nemško pisana čestitka h grofovemu godu. Lepa dama je bila torej nekakšna jetnica, toda zdi se, da ne proti svoji volji.

Nikoli ni poskusila pobegniti in sploh ni storila ničesar, da bi prišla iz svojega samotarstva. Verjetno tudi ni, da bi bilo duševno bolna. Grof je v teh 30 letih dvakrat obolet. Obakrat je poklical kuharico in ji priporočil "damo" za primer, da bi umrl. In obakrat je bila dama prisotna. Toda po 26 letih službe je bila kuharica nenadoma odpuščena, ker je privedla proti najstrožji grofovi prepovedi v grad svojega sina. Noben tuje ni smel prestopiti grajskega praga. Ljudje, ki so imeli na gradu kaj opraviti, so se morali zadovoljiti s prejemom pred vrati, kjer je sluga posredoval med njimi in "notranjostjo". Grof je sklenil prijateljstvo z eisenhausenskim pastorjem, čigar sin je napisal pozneje knjigo "Skrivnost gradu Elshausen"; po otroških spominih in pripovedovanju svojih roditeljev". To prijateljstvo je bilo zares bizarno. Grof je občeval s pastorjem dan za dnem, toda na zelo originalen način. Imel je posebnega slugo, ki je nosil njegova pisma pastoru in mu prinašal odgovore. S pastorjem samim pa grof ni govoril.

Leta 1837 je grofica brez zdravniška in brez duhovnika umrla. Toda tik pred pogrebom je grof pokazal vsem navzočim, da je v krsti žensko truplo. Pokopana je bila v parku in pri ekshumaciji leta 1891 so našli na dotičnem kraju res ženski okostnjak. Po "grofici" smrti je nastopila policija in prisilila grofa, naj navede nacionalne umrle. Grof je navedel: Sofija Botta, samska, rojena na Westfalskem, stara 56 let. Toda to ime se ne pojavlja niti na Westfalskem, niti kje drugje. Plemič sam se je nazival Vavel de Versay, toda pozneje je bilo ugotovljeno, da je bil holandski plemič Leonard Cornelius Van den Valck. Člani njegove rodbine so prispeli po njegovi smrti v Hildburghausen o dedščino. Vedeli pa niso ničesar o njegovem življenju, razen edine podrobnosti, da je bil leta 1798 do deljen holandskemu poslanstvu v Parizu. Med svojim bivanjem v Nemčiji je dobival od rodbine denar, toda na tuje ime in potem neke nemške banke. Grof in grofica sta bila gotovo pod zaščito hildburghausenskega vojvode, ker ju ni nikoli nihče nadgledoval, čeprav sta bila velika čudaka. Vojvodinja je bila sestra pruske kraljice Luise.

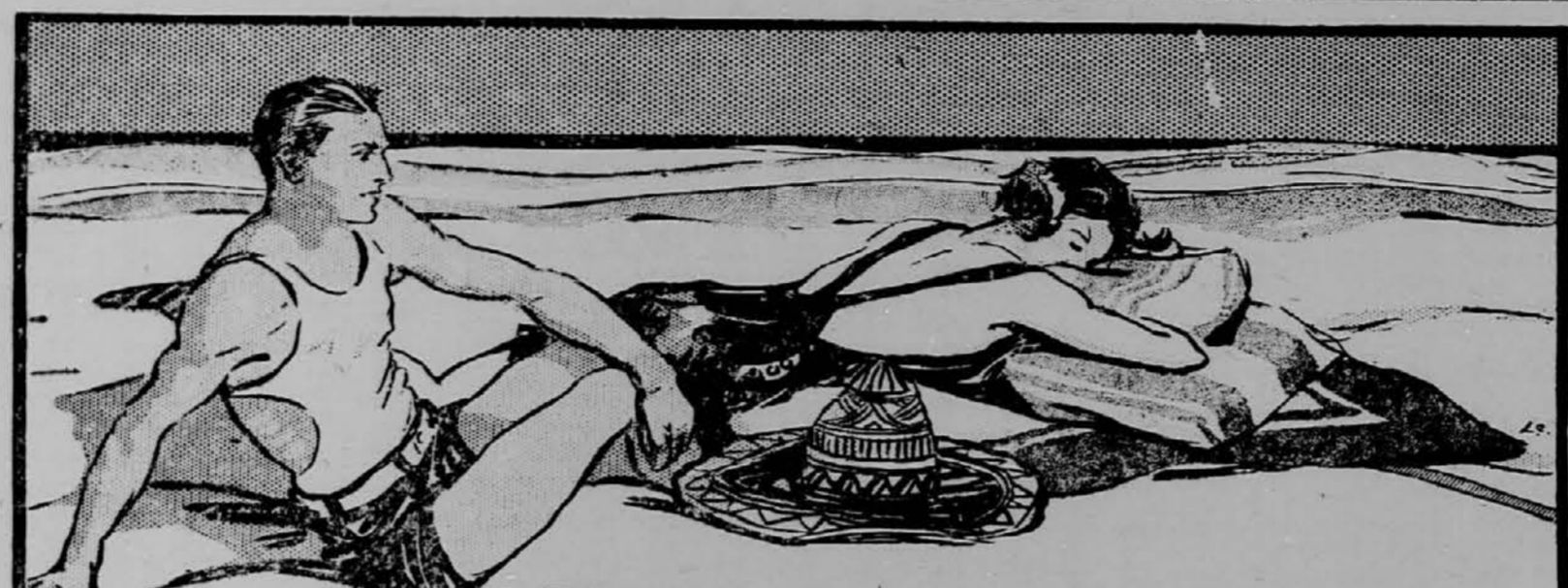
Tik pred smrtjo je grof sežgal mnogo pisem. Vendar se je našla njegova korespondenca, dačirana iz francoskega mesta Le Mans v letih 1796—1799. Iz te korespondence sledi, da je bila skrivnostna grofica neka Ana Bartelemy, rojena Danielsova, soproga francoskega generala in "grofova" ljubica. Ta žena je zares živela, toda zelo verjetno je, da je zapustil "grof" dotična pisma nalašč, da bi zabilisal sled za dozvedno grofico. Ana Bartelemy je namreč umrla že leta 1827 in župustila hčerko poročeno v Nemčiji. Ta hčerka ni ničesar vedela o sekvestraciji, v kateri naj bi bila živela njena mati, kakor bi se dalo sklepati iz omenjenih pisem. Kdo je bila torej zagonečna žena? Ko so urejali njeno zapuščino, so opazili, da je bil del njenega perila zaznamoval z bourbonsko trodelno lilijo. Hildburghausenski muzej ima en kos tega perila, drugi je pa lasti nekega angleškega zbiralca, ki ima tudi krombionerjo z trodelno lilijo. Dr. Human, drugi historiozraf te zgodovinske zagonečke, je našel leta 1882 v neki hiši v Hildburghausenu, kjer je skrivnostna dama najbrž nekaj časa stanovala, francoski katoliški molitvenik, tiskan leta 1756 na Dunaju. Med dvema zlepljenima listoma je bila slika žene, čudovito podobne kraljici Mariji Antoineti.

Te in podobne okolnosti vodijo historiozafte hildburghausenske zagonečke do zaključka, da skrivnostna dama ni bila nihče drugi, nego Madame Royale, torej hčerka Ludvika XVI. in Marije Antoinete. Madame Royale, zaprta v Templu, je bila leta 1795 izročena Avstriji v zameno za ujetega komisarja Konventa. Toda ta hipoteza predstavlja, da je bila prava Madame Royale med prevozom v Avstrijo zamenjala za drugo dekle, ki se je pozneje poročila z vojvodo Angoulemskim, dočim je živeela prava hčerka Ludvika XVI. do svoje smrti v eisenhausenski samotni, kamor jo je vlekle nepremagljivo hrepenenje odpovedati se vsemu posvetnemu. Ta romantična hipoteza zamenjave ni neizpodbitna, z druge strani pa moramo upoštevati dejstvo, da je kazala vojvodinja Angoulemske vse svoje življenje sumljivo malo volje občevati z ljudmi, ki bi jo bili mogli za časa kraljevine poznati. Tako je zlasti odklonila leta 1796 sprejem grofa de Fersena, čeprav je morala vedeti, kako je občeval njeno mater, za katero je tvegal svoje življenje. Madame de Baigne pravi v svojih spominih večkrat, da vojvodinja d'Angouleme o svoji materi ni rada govorila. Vojvodinja je zapustila zapiske in spomine o bivanju v Templu, ki se bistveno razlikujejo od spominov ljudi, živelih v Templu s kraljevsko rodbino. Vse to so seveda samo domneve, znaki, ki so pa tem zanimivejši, ker gre za fakte. Vse, kar se navaja proti hipotezi, da je bila bivša eisenhausenska puščavica prava Madame Royale je bolj psihološka značaja. Dvomi se na pr: o tem, da bi bila princesa pridržala perila s kraljevskim grbom in da bi bila živela celih 30 let brez duhovnika, čeprav je bila katoličanka. Dvomi se tudi, da bi bila kot kraljeva hči v pismu svojega spremljevalca tikala. Naj je bila eisenhausenska puščavica kdorkoli, njena usoda se z tako tragična in zagonečna, da ni čuda, da se ljudje zanimalo za njo.

KDO KUPI PREDOR

Sredi Londona se odda v najem all pa proda podzemni prostor. To je prvi predor, ki je bil zgrajen v Londonu za podzemno železnico, ki ga je rabila od leta 1886 do 1890. Stroški so znašali 26 milijonov funtov. Po 16-letni rabi je pa predor zašarrel. Prezračiti ga ni mogoče dovolj in bati se je bilo, da ga zalije voda. Zato je zgradila družba podzemne železnice za svojo progono predor, ki je seveda mnogo modernjši in solndejši. Stari predor je pa kratkoma prepustila dobi časa.

Mislili so, da se bo predor sam porušil ali pa ga bo zalila voda, ki je res počasi pronicala vanj. Toda to se ni zgodilo in ljudje so na predor pod hišami pozabili. Zdjaj so se ga pa naenkrat spomnili in londonski listi so prinesli oglaševalno podzemne železnice, da predor proda ali pa odda v najem. Predor je prav prikladen za garažo ali skladišča. Namesto kupec ali najemnikov so pa opozorile oblasti na predor brezdomce in postopače, ki jih je v Londonu vse polno. In ti hodijo sedaj v ulico kralja Viljema, kjer je vhod v podzemni predor, kamor hodijo prenočevati. Tako je dobil predor svoje najemnike, ki pa seveda gospodarstvenje ne plačujejo nobene najemnine.

Kot Poletno Solnce

Električna GORKOTA in SVETLOBA prinašata UDOBNOST

ALI nimate občutek popolnega odpočitka, ko se valjate prijetno, gorkotno v vroči solnčni svetlobi?

Ni čuda, če je vaša prva misel, ko občutite bolečine ali mraz — GORKOTA!

Leta in leta je bila gorka opeka najboljša, kar ste imeli, dočim je zdaj dosti Električnih Gorkotnih Priprav—za zdravje in udobnost, priprav, ki si jih lahko sleherni nabavi.

Naprimer GENERAL ELECTRIC Solčna Svetilka, novo, pač že splošno znano. V domu vam da vse dobrote opoldanske poletne solnčne svetlobe. Njeni zaželjivi ultra-vijoletni žarki ne bodo ustvarili zdravja, ampak vam bodo pomagali ohraniti ga.

In WESTINGHOUSE Gorkotna Blazinic. Če pritisnite to mehko, lahko, gorko puhasto blazinic na boleče mesto ter čutite prijetno, pomirljivo gorkoto—gorkoto, ki traja, koliko časa sami hočete—boste vedno imeli pri rokah Gorkotno Blazinic. In posluševali se je boste v slučaju nevarnih bolečin ali pa mrzlih nog, ko ne morete spati ponoči.

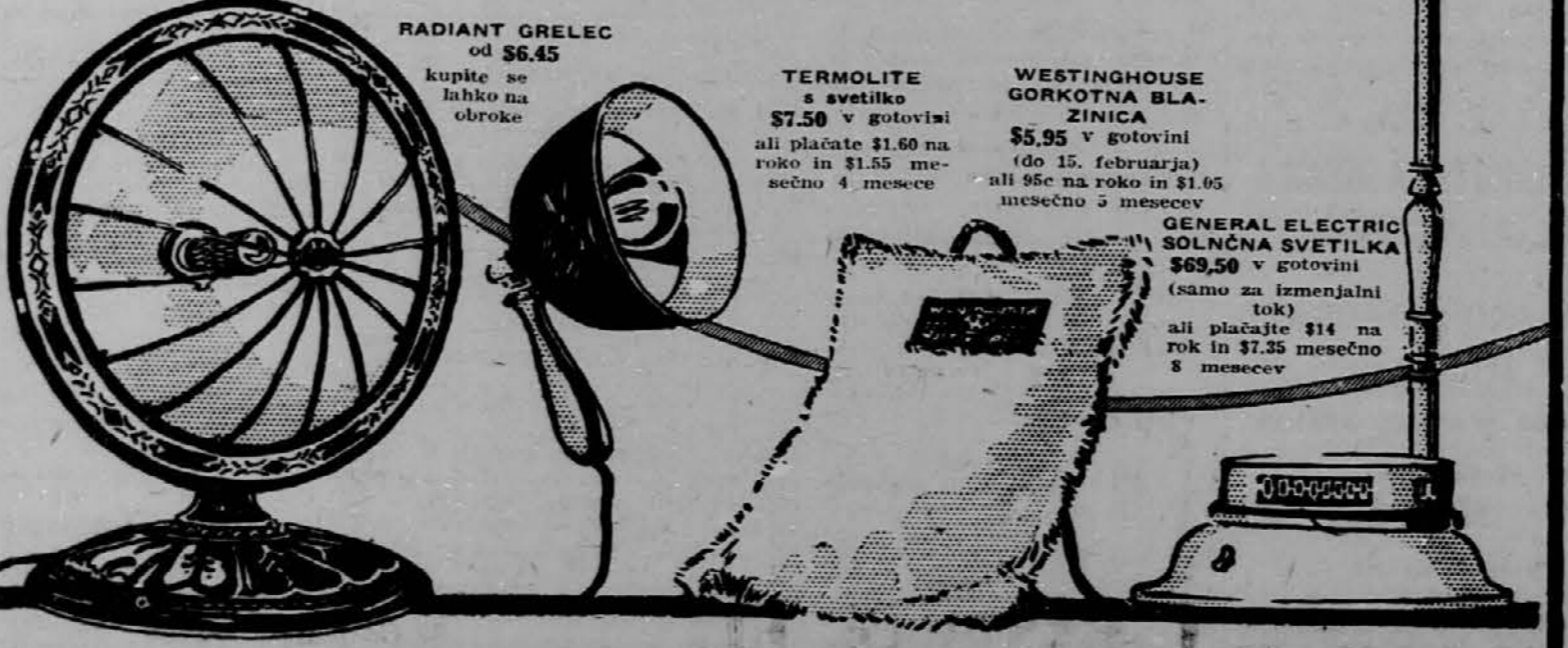
Potem THERMOLITE—Svetilka, ki daje obenem veliko gorkoto in svetlobne žarke. Čutite, kako pomirljiva je—poskusite jo, ko vam zdravnik predpiše gorkoto. Imeti jo boste hoteli v hiši.

In vedno priljubljen Radiant Grelec—je baš stvar, ko hočete hitro, prijetno gorkoto.

VSE TE PRIPRAVE ZA VAŠO UDOBNOST SO V NAŠIH PRODAJALNAH

The New York Edison System

The New York Edison Company Brooklyn Edison Company, Inc. The United Electric Light and Power Company New York and Queens Electric Light and Power Company The Yonkers Electric Light and Power Company

RADIANT GRELEC od \$6.45
kupite se lahko na obroke

TERMOLITE s svetilko \$7.50 v gotovini ali plačate \$1.60 na teden in \$1.55 mesečno 4 mesece

WESTINGHOUSE GORKOTNA BLAZINICA \$5.95 v gotovini (do 15. februarja) ali 95c na roko in \$1.05 mesečno 5 mesecev

GENERAL ELECTRIC SOLNČNA SVETILKA \$69.50 v gotovini (samo za izmenjalni tok) ali plačate \$14 na rok in \$7.35 mesečno 8 mesecev

KRATKA DNEVNA ZGODBA

ROMANTIČNA ZALJUBLJENKA

A. PANZINI:

Kaj res ni v parku druge klopice razen te tu? — je vprašal mladenič ves ogorčen pred njimi...

hodi jo obedovati zidarji in ljudje brez doma? — Tudi jaz sem mislila na to.

spogledala in Fortunat je dejal tiho: — Jaz sem sklenil živeti, gospodična Beata, in sicer zavoljo vas.

Iz Jugoslavije.

Odkritje velike tihotapske družbe.

Pred več meseci je dobila zagrebška policija od Lige narodov obvestilo, da se v Zagrebu vidi znatna trgovina z belim strupom, to je kokainom.

Na zaslišanju pri policiji v Zagrebu sta izpovedala Mato Kolar in Koloman Kelner, da sta se sestala na neki gasilski veselici v Mariboru, kjer sta se seznanila tudi s tretjim tihotapcem Maksom Zupancom.

Drzni ciganski tatci.

30. decembra popoldne sta vdrla dve ciganki v stanovanje Vere Hermanove, soprege direktorja tvrčke Trgošecer. Ko je bila gospa v kuhinji, sta ciganki izvohali kaseto ter izpraznili iz nje za 83.000 Din draguljev. Hermanova je sicer še videla tatice, vendar pa sta ji ušli na ulico.

govarjal, da je bil vedno dober državljan, organizator šokola ter podpredsednik Treznostne organizacije v Štupu. Uspelo mu je res dokazati, da ni imel zveze z VMRO ter so pričali, ki so ga preje obremenjevale izpovedale naknadno, da si niso popolnoma sigurne tega, kar so prvi izpovedale.

Pvostopno sodišče v Štupu je Vasilija Brankovića oprostito krivde in kazni ter je to oprostilo sodbo potrdilo tudi beograjsko kasacijsko sodišče, tako da je Vasil Branković po treh letih izpuščen na svobodo.

Strašna smrt pod vlakom.

Na sveti večer je na pragi Vrbske Bečeje vlak povozil 24-letnega poljskega dninarja Gabrijele Szabadosa. Mladenec je bil zaposlen pri sestavniku Webru in je hotel na sveti večer obiskati roditelje v Vrbsu.

Po treh letih ječe — oproščen.

Kakor znano, je bil pred tremi leti umrjen v Štupu general Mihajlo Kovačević, na katerega je izvršil atentat bolgarski komitaš Blažoje Kralej v družbi dveh drugih komitov. Kraleja je policija aretirala, njegova pomagata pa sta bila o priliki zasledovana po policiji ubita, ker sta se branila z orožjem.

Na smrtni postelji izdala skrivnost.

Pred sodiščem v Kikindi sta bila nedavno obsojena Jurij Nemeth in Maks Czatan, iz Krsturja zaradi tatvine gosti na 45 dni zapore. Ko se je Nemeth po prestani kazni vrnil domov, so ga orožniki znova aretirali zaradi suma umora, ki ga je bil izvršil pred meseci. Preteklega leta v maju bi moral Bogdan Cvejin iz Novega Bečeja k vojakom. Ker mu pa vojaška suknja ni dišala, je sklenil pobegniti v inčemsvo. Šel je skozi Krstur in hotel pri Gjali prekoračiti mejo, kar se mu pa ni posrečilo. V Krsturu se je v gostilni seznanil z vojnikom Bečijškim, ki ga je peljal k Nemethu. Bečijški je Nemethu dejal, da je Cvejin zelo bogat in da ga bo bogato nagradil, če ga spravi čez mejo. Nemeth se je sprva zbranil, končno je pa Cvejinu

Naše Premogarje

je v letošnjem Slovensko-Amerikanskem Koledarju izbornopisal premogar Marko Rupnik: njihovo življenje, njihovo trpljenje, njihove borbe in težko delo globoko pod zemljo. Kdor nima pojma o tem nevarnem poklicu, ga bo zadobil, ko bo članek prečital, dočim bo videl premogar v članku svoje življenje kot v ogledalu.

KNJIGARNA Glas Naroda

216 West 18th Street New York, N. Y.

ZA ENAKOPRAVNOST NEZAKONSKIH MATER

Družbena moralka je videla v priznava vsak pošten človek nezakonski materi vedno nekaj manj vrednega in ljudje so bili mnenja, da mora stati nezakonska mati vedno in v vsakem pogledu na primeren razdalji za poročeno ženo in tako zvano zakonsko materjo. Zato tudi ni čude, da je nezakonski materi vedno zelo težko priti v boljše kroge in uživati v njih enake pravice, kakor zakonska žena in mati zakonskih otrok.

priznava vsak pošten človek nezakonski materi iste pravice, kakor zakonski. Kdaj bomo končno tako daleč, da bomo nehali razlikovati poročeno od neporočene žene, se vprašuje Michaelisova. Govorimo o kulturi, usmiljenju in plemenitosti, tako pogledimo, kako more malo, nedolžno in nezaščiten dete v svet sramotnim žigom na čelu same zato, ker je omejena in trdosrčna družba uvedla absurdno razliko med zakonsko in nezakonsko dečo. Dokler ne bomo odrekli pravic tudi očetu nezakonskega otroka, ne smemo prezirati in zasramovati nezakonske matere. Ali, ali! Dvojna morala mora tu cim prej izginiti.

Da, še večja krivica se godi nezakonskim materam. Moški, ki ima nezakonske otroke, lahko gre kamor hoče in nihče ga ne bo gledal po strani, ker nima na nosu napisano, da je skakal čez zakonski plot ali da ni mogel počakati, ad bi se oženil, dočim mora mati vedno ostati pri otroku. Sem odločno za to, pravi danska pisateljica, da vstanemo vse žene v vseh parlamentih in izjavijo: "Zahtevamo pred vsem drugim še tako nujnimi zadevami popolno enakopravnost zakonskih in nezakonskih otrok, poročenih in neporočenih mater!" In še mnogo lepih misli je izrekla o vprašanju nezakonskih mater Karin Michaelisova.

Prvi korak k odpravi te kričeče krivice je torej storjen. Če so postale ženske v demokratičnih državah politično enakopravne, ni mogoče, da bi se ne izpremenilo naziranje o ženah tudi v zasebnem življenju. O popolni svobodi žen bo mogoče govoriti šele, ko ne bo več nobene razlike med zakonskimi in nezakonskimi materami.

V reviji "Die Wahrheit" je bila razpisana anketa o nezakonskih materah. Znana danska pisateljica Karin Michaelisova je napisala zanimiv odgovor, v katerem pravi, da

Pod vlak je skočila. 1. januarja je železniški čuvaj pri pregledu proge pri Savski cesti v Zagrebu našel na tračnicah strahovito razmesarjeno žensko truplo. Ženska je bila lepo oblečena, sodijo, da je meščanka. Kdo je in zakaj se je poslovala od sveta na starega leta dan — niso mogli ugotoviti.

Naročite se na "Glas Naroda" — največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

KNJIGE VODNIKOVE DRUŽBE za leto 1931 SO DOSPELE

Zbirka štirih zelo zanimivih knjig stane \$1.35

KNJIGARNA "GLAS NARODA" 216 W. 18th STREET NEW YORK

UČBENIK ANGLEŠKEGA JEZIKA

Vsebuje SLOVNIČO IN KRATKE SLOVAR

POSEBNO POGAVLJE O AMERIŠKI ANGLEŠČINI

Knjiga je delo prof. MULAČEKA, ki je živel dolgo let v Ameriki.

295 strani.

Cena \$1.25

"GLAS NARODA" 216 WEST 18th STREET NEW YORK CITY

Mali Oglasi imajo velik uspeh

Prepričajte se!

Začnite varovati svoje zdravje!

Novo leto je za itak začetek zelo prijetnega časa. Pretežna večina vseh obstoječih boleznih ima svoj izvor v nezdravem želenju. In kaj je najboljši zdravilo proti temu? Čitajte tole: "Sacramento, Cal., 4. dec. 1929. Z nekaj časa jemljem

TRINERJEVO GRENKO VINO

in mislim, da ga ni boljšega sredstva proti želenju in nerodnosti.

Trinerjevo grenko vino odstrani ves izvor vaših nerodov. Čisti vaš želenje in drobovje, ureja prebavo, povrne dober tek, in sploh poživl vaš sistem. Veliko zdravnikov ga priporoča. Pri vseh lekarnarjih, sedaj v dveh velikih

Tatinska guvernanta.

Trgovca Marko Geiger v Novem Sadu je bil v zadnjem času večkrat okraden. Na Stefanovo se je v njegova stanovanje splazila bivša guvernanta, ki je poznala razmere v hiši, vzela je ključ od blagajne, jo odprla in pobrala iz nje 50.000 Din. Hotela se je neopaženo izmuzniti iz sobe, v tem hipu je pa prišla trgovčeva mati. Guvernanta jo je v zadnjem hipu opazila in se skrila pod posteljo. Geigerjeva mati je hotela iz blagajne vzeti 10.000 Din, preseščena je pa opazila, da je skoraj ves denar izginit. To se ji je zdelo čudno, pregledala je stanovanje in našla tatico pod posteljo. Videč, da je zasačena, je planila Planinskova izpod postelje in začela Geigerjevo daviti. Ta je začela klicati na pomoč, njene klice je čul trgovec, ki je prihitel v stanovanje in tatico prijel.

Zaradi tebe.

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za Glas Naroda priredil G. P.

18

(Nadaljevanje.)

— In vaša tašča je bila krog devete ure pri vaši sobi, ker je bila v skrbeh za vas. Vrata pa so bila zaprta in slišala je moški glas. Mislila je da je vaš oče pri vas ter je zopet odšla. Šele pozneje pa je izvedela, da je bil gospod Krausneck sploh odsoten z gradu!

— Nikogar ni bilo pri meni! Moja tašča se moti, — je odvrnila Regina s ponosom, ki se je naenkrat zopet zbudil v nji.

Gospa baronica je šla po hodniku ter videla senco nekega moža, ki se je plazil ob terasi.

— Mogoče služabnik! — je posegla vmes Regina, ki se je bala srečati oster pogled sodnika.

— Tako je mislila tudi vaša tašča, je rekel preiskovalni sodnik. — Nato pa je nadaljeval nekoliko hitreje, ko je hotel dati izraza besedam, ki bi vrle senco madeža na čast mlade žene:

— Možak pa je postal viden, ko je dosegel stranske stopnice. Bil je gospod v kožuhi, in ona je spoznala svojega nečaka, Ditriha von Ellerna!

— To ni res, to je naravnost nečuvno obrekovanje! — je zakričala Regina.

Bil je blizu nezvesti. Rdeča megla ji je prišla pred oči. Obraz sodnika se ji je zdel kot strašna spaka.

Nehote se je prijelala za mizo, poleg katere je stala. Napravila je vtis krivde, kljub vsem zatrdilom.

— Vi vztrajate torej pri trditvi, da ni bil nihče pri vas v sobi? — je vprašal sodnik, po kratkem odmoru.

— Da!

— Vi niste slišali nikakih korakov v sobi svojega moža ali na terasi pod svojim oknom?

— Ne, jaz nisem nikesar videla ali slišala.

Sodnik je molčal nekaj časa ter razmišljal. Moralo mu je biti važno, da bo dobil od priče resnici odgovarjajočo izjavo, da pusti v danem slučaju takoj aretirati osumljenega, predno napravi s svojim odpotovanjem stvar pretežno ali sploh nemogočo.

Vsled tega je sklenil takoj zapreči baronico, kajti njena izjava je delala vtis, da odgovarja v večji meri resnici, dočim je sedanja priča zamolčala važne stvari.

— Dal bom prečitati vašo izjavo, gospa baronica, vendar pa vas opozarjam, da boste morali prisesti na vse. Vsled tega lahko popravite, če ste zapazili kako zmotno.

Mladi referendar, ki je pisal protokoli na mestu sodniškega pisarja ter je prisostvoval prvi važni stvari, je prečital izjavo razločno in počasi.

Regina je stala ter poslušala besede, kot da mora prisesti. Razumela pa ni ničesar. Vse je umolknilo, ko je stopil sodnik Below naprej ter rekel baronici:

— Vprašam vas, torej, če hočete prisesti na to izjavo?

Regina je odgovorila:

— Da.

V oči Regine se je pojavilo tiho blestenje in krog njenih ust je ležal izraz globoke bolesti, a kljub temu je dvignila desnico ter izgovorila prisego, ne da bi se tresla.

Zgodilo se je, in odpuštena je bila.

Preiskovalni sodnik je zri dogo časa za njo ter se vpraševal:

— Ali je baronica Regina prisegla po krivem? Ali sem prav ravnal, ko sem jo zaprejel? Če obstaja v resnici kako kaznjivo razmerje med obema, bi je ne smel.

Sodnik je razmišljal, a Regina je odšla trdnih korakov mimo tašče, kateri ni privoščila nobene besede ali pogleda.

Tudi k mrtvem ni stopila, pač pa šla v svojo sobo ter se zaklenila venjo.

Nobeno oko ni videlo, kako je iztegnila svojo roko proti nebu ter vzkliknila v največji žalosti:

— Radi tebe, Ditrih, radi tebe!

Nato je omahnila na stol ter ležala tam več ur.

Trkali so na vrata, a ona ni odprla.

Njen oče je prosil vstopa, a ona mu ni niti odgovorila. Konečno so jo pustili pri miru, in globoko spanje se je je usmili ter ji vzelo spomin na vse, kar se je zgodilo; dokler se ni zopet prebudila.

Tekom tega časa pa se je poslužil preiskovalni sodnik vse svoje bistroumnosti, da izve o Ditrihu vse, kar je hotel vedeti.

Za to stvar je bil prav posebno prikladen stari Krausneck in od nje ga je izvedel Below o naglo pripravljenem kosilu, katerega so zavžili gospodje pred svojim odpotovanjem.

Izjavil je, da je bil umorjeni zvečer v Berlinu skupaj z osumljenim in da se je najbrž tekem popoldneva poslovil od njega.

— Gospod von Ellern ni slutil, da bo njegov bratranec Viljem odšel le par ur pozneje v deželo, iz katere ni nikakega povratka!

— Ditrih von Ellern je dedič majorata, če — — — Sodnik je napravil značilen odmor.

— Če ne bo moja hčerka rodila sina!

— Kakšno pa je bilo razmerje med bratrančema?

— Nekoliko hladno, a vsega tega je bil kriv Viljem. On je vedno podarjal napram bratranču svoje stališče.

— Ali so že obvestili Ditriha von Ellerna?

— To bi ne imelo nobenega pomena, kajti gospodje so se že vkrcali.

Najrvo ni nikdo mislil nato in ko smo opomnili grafico na to, je odklonila zelo neprijazno ter rekla:

— Ostalo bo vse pr starem, dokler ne dobi moja hčerka sina. Obvestila bom pristojnega načelnika družine, in na dan pogreba bo vse urejeno.

Ko je dospel preiskovalni sodnik domov, je takoj obvestil policijo v Berlinu ter jo vpraša, kdaj je odpotoval Ditrih?

Z obratno pošto je dobil odgovor, da so se napotili profesor Schwarzbaeh in njegova družba v Bremenhaven ob šestih zvečer.

Nadaljno poročilo iz Bremerhaven je javljalo, da se je družba vkracala zjutraj za Južno Ameriko.

Kako pa je Sibila iztaknila Ditriha?

Dostojnega človeka se vendar ne more obdolžiti navadnega umora! To se je vpraševala tudi Sibila, a neki glas ji je neprestano šepetal:

— Ditrih je bil v oni noči pri Regini. On se je skrivnostno splazil proč!

Čudno obnašanje Regine jo je utrjevalo v tej domnevi. Z nobeno besedico ni omenila izražene suma. Obe ženski sta se zavili v svoj ponos ter govorili le najbolj potrebno.

Skupna bolest ju ni združevala, temveč ločevala.

Dobro, da je bil tukaj Krausneck kot posredovalec.

Bil je lahkomišljen, a ravno radi njegove lahkomišljenosti ni bilo občutiti napetosti.

Prišel je dan pogreba.

Zopet so se trli v grajski kapelici žalujoči.

Pozornost, katero je vzbudil umor, je bila velikanska, in radovednost je gnala ljudi prav trško kot sočutje.

Tudi sodnik Below je prišel. Upal je najti vse člane družine ter se razgovarjati z njimi, kar bi lahko dovedlo do izsleditve morilca.

Tekom pogrebnih slovesnosti je zavzel tako stališče, da je lahko opazoval ženske.

Njih obnašanje je bilo presnetljivo.

Ponosno vzravnani sta šli poleg krste. Sibila je stala na desni strani, Regina pa na levi.

Noben pogled ni svignil nikamor.

Mlada žena ni iskala opore in tolažbe pri materi umorjenega moža.

Tudi stara se ni obrnila proti mladi polna materinske skrbi.

Below se je naenkrat vzravnal iz globokih sanj.

Ali ga ni zadel motreč pogled Regine?

Nobenega dvoma ni bilo. Temne oči vdove so se vedno obračale proti njemu, in njegova navzočnost jo je zelo mučila.

Iz tega govori slaba vest, vest težke krivde!

Kje tiči sedaj?

Ditriha ni bilo tukaj, a kljub temu jo je pekla vest radi njene tajne ljubezni do bratranca svojega moža?

Odhod ljudi je zmotil premišljanje jurista.

(Dalje prihodnjič.)

PERPETUUM MOBILE — VZROK SAMOMORA

Oročniški postaji v S.ari Beli blizu Moravske Ostrave je bil dodeljen 34-letni stražmojster Jožef Jašek. Od 19. p. m. je imel Jašek dopust in te dni se je hotel odpraviti k svojemu očetu, pa je zamudil vlak. Zato se je vrnil v Vitkoviče, kjer je hotel še nekaj kupiti. Očividno pa ga ni mikalo odpotovati, kajti kmalu se je vrnil v Staro Belo in zavlil v bližnje gostilno. Zvečer je odšel domov. Na sveti dan zjutraj je šel mimo hiše, kjer je oročniška postaja, poveljnik in je videl, kako Jašek zapira okno. Hotel ga je vprašati, zakaj se ni odpeljal, Jašek mu pa ni hotel odprti. Poveljnik je hotel priti v oročniško pisarno skozi stranska vrata, in naslednjem trenutku je zaslišal dva strela, takoj za njima je pa počil še tretji. Poveljnik je vilo-

mil vrata in našel Jaška v sobi za moštvo. Iz ust mu je tekla kri. Ustrelil se je s karabinko. V sobi kuharice Marije Šindelove, ki je oročnikom kuhala, je ležala kuharica v postelji odeta, kakor da spita, toda bila je že mrtva. Jašek jo je ustrelil v spanju.

Na oročniško postajo je takoj prispel zdravnik, ki je pa našel oba že mrtva. Nihče ni opazil, da bi imela Jašek in kuharica ljubavno razmerje. Jašek se je pa že 14 let pečal z mislijo, sestaviti perpetuum mobile in trdil je, da mora obogatiti ali pa zblazneti.

Svojim znancom je pravil, da mora biti stroj na sveti večer že sestavljen. Najbrž je izvršil umor in samomor zato, ker se mu ni posrečilo sestaviti stroja.

NOVA VERSKA SEKTA

V Dobrečinu se je vršila nedavno senzacionalna obravnava proti članom nove verske sekte. Sektanti so se zbirali na samem in častili boga na ta način, da so na vse pretege vriskali in kričali. Novo vero so razširili med ljudstvom apostoli iz Amerike, blivši madžarski izseljenci. Po njihovem prepričanju bog ni ma rad dolgočasnih, čemernih ljudi. Cim bolj je človek vesel in razposajen, tem raje ga ima bog.

Oblasti so že dolgo vedele za novo sekto, pa niso hotele nastopiti proti nji. Šele nedavno so sektante zalotili na samotnem kraju blizu Dobrečina, kjer so vriskali, pisali in rajali, da je bilo veselo. Morali so pred sodišče, ker so kršili zakon, ki prepoveduje javna zborovanja, če niso oblastveno dovoljena. Drugega zakona proti njem niso mogli porabiti, ker modžarski zakonik nima določb o prepovedi verskih sekt. Vsi sektanti so bili obsojeni na nekaj dni zapore. Ko jih je predsednik vprašal, če prejmejo kazen, so odgovorili, da so pripravljeni za vero pretrpeti tudi največje muke. Ženske so poklekale in začele moliti, moški so pa vriskali in plesali tako, da bi človek mislil, da ima pred seboj norce.

Tako se je obravnava končala z velikim skandalom.

Obsojence so odvedli v celice, kjer so še dolgo plesali in vriskali.

POZIV!

Vsi naročniki katerim je, oziroma bo v kratkem pošla naročnina za list, so naprošeni, da jo po možnosti čimprej obnove. — Uprava lista

Kretanje Parnikov Shipping News

- 17. januarja: President Harding, Cherbourg, Hamburg
- 21. januarja: Bremen, Cherbourg, Bremen; George Washington, Cherbourg, Hamburg; Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg
- 23. januarja: Pennland, Cherbourg, Antwerpen
- 22. januarja: R. Schuman, Havre
- 29. januarja: Europa, Cherbourg, Bremen
- 30. januarja: Mactico, Cherbourg; Milwaukee, Cherbourg, Bremen
- 3. februarja: De Grasse, Havre; Roma, Napoli, Genova
- 4. februarja: President Roosevelt, Cherbourg, Hamburg; Deutschland, Cherbourg, Hamburg
- 6. februarja: Ile de France, Havre
- 7. februarja: Aquitania, Cherbourg
- 9. februarja: Bremen, Cherbourg, Bremen
- 11. februarja: America, Cherbourg, Hamburg; New York, Cherbourg, Hamburg
- 12. februarja: Suttgart, Cherbourg, Bremen
- 13. februarja: Mauretania, Cherbourg
- 16. februarja: Europa, Cherbourg, Bremen
- 17. februarja: Lafayette, Havre; Augustus, Napoli, Genova

- 18. februarja: President Harding, Cherbourg, Hamburg; Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg
- 19. februarja: Berlin, Boulogne Sur Mer, Bremen; Saturnia, Test
- 20. februarja: Paris, Havre; Olympic, Cherbourg
- 24. februarja: New Amsterdam, Boulogne Sur Mer, Rotterdam
- 25. februarja: Bremen, Cherbourg, Bremen; George Washington, Cherbourg, Hamburg
- 26. februarja: Dresden, Cherbourg
- 27. februarja: Ile de France, Havre; St. Louis, Cherbourg, Hamburg
- 28. februarja: Aquitania, Cherbourg

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je pončen o potnih listih, prtljaji in raznih drugih stvarih. Vsled naše dolgotrajne izkušnje vam mi zamoremo dati najboljša pojasnila in priporočamo vedno le prvovrstne brzo-parnike.

Tudi nedržavljanj zamorejo potovati v stari kraj na obisk, toda preskrbeti si morajo dovoljenje za povrnitev (Return Permit) iz Washingtona, ki je veljaven za eno leto brez permita je sedaj nemogoče priti nazaj tudi v teku 6. mesecev in isti se ne pošiljajo več v stari kraj, ampak ga mora vsak prosilec osebno dvigniti pred odpotovanjem v stari kraj. Prošnja za permit se mora vložiti najmanj eden mesec pred nameravanim odpotovanjem in oni, ki poljujejo preko New Yorka je najboljši, da v prošnji označijo naj se jim pošlje na Barge Office, New York, N. Y.

6 DNI PREKO OCEANA

Najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje na ogromnih parnikih:

Ile de France 6. feb.; 27. feb. (7 P. M.) (4 P. M.)
PARIS 20. febr.; 13. marca (5 P. M.) (5 P. M.)

Najkrajša pot po železnici Vasko je v predni kabini z vsemi modernimi udobnostmi. — Pijača in slana hrana kuhinja. Izredno nizke cene.

Vprašajte kateregakoli pooblaščenega agenta!

19 STATE STREET NEW YORK, N. Y.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Glasm nove ameriške priseljeniške postave, ki je stopila v veljavo z prvim julijem, znaša jugoslovanska kvota 845 priseljenecv letno, a kvotni rizeji se izdajajo samo onim prosilcem, ki imajo prednost v kvoti in ti so: Starši ameriških državljanov, možje ameriških državljanov, ki so se po 1. juniju 1928. leta poročili; žene in neporočeni otroci izpod 18. leta poljedelcev. Ti so opravičeni do prve polovice kvote. Do druge polovice pa so opravičeni žene in neporočeni otroci izpod 21. leta onih nedržavljanov, ki so bili postavno pripuščeni v to deželo za stalno bivanje.

Za vsa pojasnila se obračajte na poznano in zanesljivo

BAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET
NEW YORK

MODERNI NAMIZNI GLOBUS TA LEPO NAPRAVLJEN GLOBUS

vam koristi pri čitanju časopisov in knjig, poda vam bolj živahno in enotno sliko dežel, o katerih slišite, pomaga otrokom pri učenju, razvija njihovo znanje o svetu, na katerem živimo, poveča zanimanje za zrakoplovne polete, potovanja in ekspedicije.

kaže v pravem razmerju vodovje in suho zemjo, na njem so vse izpremembe, ki so posledica zadnjih razkritij. Ta globus bo odgovoril na vsako zemljepisno vprašanje, bodisi odraslim, bodisi učenci se mladini. S tem globusom vam je pri rokah svet vzgoje in zabave.

V premeru meri globus 6 inčev

Visok je 10 inčev

KRASNO BARVAN
TRPEŽNO IZDELAN
MODERN VZOREC

POTREBEN V VSAKEM DOMU ŠOLI ali PISARNI

Prednosti globusa

Ta lepo izdelan globus kaže v finih pestrih barvah dežele in vodovje, morske toke, smeri ladij, mednarodno dnevno črto itd. Zemljevid je tiskan v živih barvah, je na lepem stojalu in je ves polakan s prvovrstnim lakom. Globus je iz posebne snovi, ki se ne da razbiti ter je bolj trpežna kot katerakoli snov, ki se jo uporablja za globuse te velikosti. Stojalo je iz takozvane "art moderne" kovine v kristalni izdelavi ter jako lepo. Na severnem tečaju je kovinsko kazalo, s katerim lahko določite dnevni čas v kateremkoli delu sveta. To je edini globus te velikosti s tako pripravo.

KRASEN PREDMET, KI JE KULTURNE VREDNOSTI ZA VSAK DOM

Moderni namizni globus je vreden vsakega doma in vsake pisarne. Vaši prijatelji ga bodo občudovali, vi in člani vaše družine se boste dosti naučili iz njega.

Cena s poštnino vred \$2.50

ONI, KI IMAJO PLAČANO NAROČNINO za GLAS NARODA OZIROMA SE NA GLAS NARODA NAROČE, GA DOBE ZA \$1.75

GLAS NARODA 216 West 18th Street New York, N. Y.

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI VESELICE, ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE